

## ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ-ΕΠΙΚΕΙΜΕΝΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ' ΕΝΝΟΙΑ

**Διορισμός διαχειριστή κοινού πράγματος (ΑΚ 790)' σε επείγουσες περιπτώσεις ή προς αποτροπή επικείμενου κινδύνου<sup>1</sup>, είναι δυνατή η λήψη**

<sup>1</sup> Φρονώ ότι το δικαστήριο χρησιμοποίησε ταυτοχρόνως τις έννοιες «επικείμενος κίνδυνος» και «επείγουσα περίπτωση», ως δυνάμενες να συντρέχουν συγχρόνως, πλην νόμω αστόχως, διότι, κατά την έννοια του νόμου, τούτο δεν είναι εννοιολογικώς δυνατόν.

Ειδικότερα, (α) ο Μπέης (ΕρμΚΠολΔ, άρθρο 682, § 4.3, σελ. 30. Ο ίδιος, Εισαγωγή στη δικονομική σκέψη, 1981, § 3.2.1, σελ. 345. Ο ίδιος, Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας, Θεμελιακές έννοιες, 1984, § 7.3, σελ. 261 επ. Ο ίδιος, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 1, σελ. 390. Ο ίδιος, Σχόλιο, Δ. 10, 441 (υπό § 1.2). Ο ίδιος, Η προσαρμογή του ασφαλιστικού μέτρου στη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, όπ.π., (στη σημ. Νο 1), § 4.1, σελ. 152. Ο ίδιος, Παραδεκτό νέας αίτησης ασφαλιστικών μέτρων, μετά την απόρριψη της αρχικής, για έλλειψη επείγουσας περίπτωσης, Γνμδ., Δ. 22, § 3, σελ. 732) υποστηρίζει πως 1) επείγουσα περίπτωση είναι η ύπαρξη επείγουσας ανάγκης να ενεργοποιηθεί προσωρινά η έννομη σχέση (= η έννομη συνέπεια) που αποτελεί την κύρια διαφορά. Υπό την έννοια αυτή, επείγουσα περίπτωση νοείται, όταν ζητείται η προσωρινή επιδίκαση της απαίτησης (ΚΠολΔ 728 επ.), καθώς και η προσωρινή ρύθμιση (ΚΠολΔ 731 επ.) 2) Επικείμενος κίνδυνος είναι η πιθανολόγηση ότι ο οφειλέτης επιχειρεί ν' απαλλοτριώσει την κατασχετή περιουσία του, ώστε ο δανειστής να μην έχει τη δυνατότητα - όταν, μετά το τελεσίδικο πέρας της διαγνωστικής δίκης, αποκτήσει εκτελεστό τίτλο - να ικανοποιήσει την αξίωσή του. Υπό την έννοια αυτήν, επικείμενος κίνδυνος νοείται μόνον όταν η ασφαλιστέα απαίτηση είναι είτε (κατά κανόνα, πλην επί προσωρινής επιδίκασεως απαιτήσεως) χρηματική, οπότε το προσήκον, κατά τον Κώδικα, ασφαλιστικό μέτρο είναι η εγγυοδοσία (ΚΠολΔ 704, 705), η προσημείωση υποθήκης (ΚΠολΔ 706) και η συντηρητική κατάσχεση (ΚΠολΔ 707 επ.), είτε μη χρηματική, (εκτός από την προσωρινή επιδίκαση της απαίτησης), οπότε το προσήκον ασφαλιστικό μέτρο είναι η δικαστική μεσεγγύηση (ΚΠολΔ 725 επ.) και η σφράγιση (ΚΠολΔ 737). Στις περιπτώσεις αυτές δεσμεύεται προσωρινά περιουσιακό στοιχείο του οφειλέτη, προκειμένου να εξασφαλισθεί η μελλοντική ικανοποίηση της αξίωσης του δανειστή (βλ. και τις μελέτες μου, 1. Η αξίωση προς παράλειψη και η προσωρινή δικαστική προστασία της, στα «Ασφαλιστικά μέτρα Ι», έκδ. 2004, § VIII σελ. 455-456 και Ελλ-Δνη 24/1993 (στην § VIII) και 2. Οι έννοιες του «επικείμενου κινδύνου» και της «επείγουσας περίπτωσης» στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, στα «Ασφαλιστικά μέτρα ΙΙ» (έκδ. 2004) § III σελ. 484-485 και Ελλ-Δνη 38/1997 (στην § III).

Εξάλλου, (β) Ο Βερνάρδος (Πολιτική Δικονομία, 1972, Βιβλίο ΣΤ', Τμ. Ιον, Κεφ. Δ', υπό β', σελ. 402 υπό II και III), διακρίνει και αναφέρει ότι η μεν ύπαρξη επείγουσας περίπτωσης προσήκει στα προσωρινά μέτρα, (δηλ. στην προσωρινή επιδίκαση απαίτησης και την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης), η δε ύπαρξη επικείμενου κινδύνου προσήκει στα προφυλακτικά μέτρα, (δηλ. την εγγυοδοσία, την προσημείωση υποθήκης, τη συντηρητική κατάσχεση και τη δικαστική μεσεγγύηση). Να επισημανθεί ότι η κατά το νόμο διάκριση των ασφαλιστικών μέτρων σε προφυλακτικά και προσωρινά ή συντηρητικά ασφαλιστικά μέτρα της Πολιτικής Δικονομίας (ΠολΔ 618 § 1, 626, 634 § 1, 1025 επ.), έχει μεν καταργηθεί με την ΕισΝΚΠολΔ 39, όμως η ουσιαστική διάκριση των ασφαλιστικών μέτρων στις ανωτέρω κατηγορίες, για λόγους συστηματικής κατάταξής τους, διατηρήθηκε και μετά την ισχύ του ΚΠολΔ,

(γ) Ο Οικονομόπουλος (Εγχειρίδιον Πολιτικής Δικονομίας, τ. Βος, τ. 1ο, σελ. 281), υποστήριξε ότι 1) επικείμενος είναι ο κίνδυνος ματαίωσης της ικανοποίησης του δανειστή ή ανεπανόρθωτης βλάβης του και 2) επείγουσα περίπτωση, υφίσταται όταν, από τη φύση του ασφαλιστέου δικαιώματος, καθίσταται άμεση και επιτακτική η ανάγκη να ρυθμισθεί τούτο, έστω και προσωρινά και

(δ) Οι Κεραμέας/Πολυζωγόπουλος (Τα ασφαλιστικά μέτρα στο Ελληνικό Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, στο συλλογικό έργο «Η δραστηριότητα της δικαιοσύνης», έκδ. ΙΔΜΕ, § 3,4, σελ. 260) δέχονται τις ανωτέρω απόψεις του Μπέη.

ασφαλιστικών μέτρων, για την προσωρινή ρύθμιση της διοίκησης του κοινού (ΜΠρΚω 206/2009 Ελλ-Δνη 50/291).

---

Τελευταία, (ε) πολλές αποφάσεις, έχουν (ορθώς) υιοθετήσει τις απόψεις των ανωτέρω δοκίμων συγγραφέων, αφού δίδουν επαρκή και πειστική εννοιολογική οριοθέτηση των εν λόγω προϋποθέσεων (Βλ. ενδεικτικά : ΜΠρΧαλκίδας 686/1991 Δ. 23/262. ΜΠρΑθ 8650/1991 ΝοΒ 40/304. ΜΠρΧαλκίδας 631/1991, αδημ. ΜΠρΑθ 2240/1990, αδημ. ΜΠρΑθ 22493/1994, αδημ. ΜΠρΑθ 14720/1989 Δ. 21/155 = Δ. 21/231. ΜΠρΧαλκίδας 99/1991, αδημ. ΜΠρΚω 349/1988 Ελλ-Δνη 31/616. ΜΠρΧαλκίδας 105/1993 Αρμ. 1994/325. ΜΠρΘεσ 12162/1993 Αρμ. 1994/182. ΜΠρΠειρ 2189/1994 Δ. 24/1124).

Κατά τη γνώμη μας :

(1) Ανατρέχοντας στις αντίστοιχες ρυθμίσεις της προϊσχύσασας Πολιτικής Δικονομίας, θα διαπιστώσουμε πως, υπό την ισχύ της, η μεν λήψη προσωρινών μέτρων συνδέονταν με την προϋπόθεση της συνδρομής επείγουσας περίπτωσης (ΠολΔ 634 αριθ. 1), η δε θέση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη, υπό συντηρητική κατάσχεση, συνδέονταν με την προϋπόθεση ότι επίκειται κίνδυνος από την αναβολή (ΠολΔ 1034 αριθ. 6). Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι υπό την Πολιτική Δικονομία, τα προσωρινά μέτρα, δηλ. εκείνα που λαμβάνονταν πριν από την έκδοση της απόφασης επί της κυρίας δίκης, προκειμένου να γίνει επείγουσα ρύθμιση των πραγμάτων, κατά τρόπο που ν' ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του προσβαλλομένου δικαιώματος, (όπως στις περιπτώσεις της προσωρινής ρύθμισης της νομής ή της επιδίκασης προσωρινής διατροφής), λαμβάνονταν υπό την προϋπόθεση της συνδρομής επείγουσας περίπτωσης, εφόσον δηλ. εκρίνετο απαραίτητο να ενεργοποιηθεί προσωρινά η επίδικη έννομη σχέση. Από το άλλο μέρος, κατά τα προδιαληφθέντα, η συνδρομή επικείμενου κινδύνου απαιτούνταν ως όρος, για την προσωρινή δέσμευση περιουσιακού στοιχείου του οφειλέτη, με συντηρητική κατάσχεση. Υπό τα δεδομένα αυτά, ως επικείμενος κίνδυνος, κατά την έννοια της ΠολΔ 1034 αριθ. 6, δεν μπορεί να νοηθεί, παρά εκείνος που οδηγεί αναποτρεπώς στη ματαίωση της ικανοποίησης του ασφαλιστέου δικαιώματος.

(2) Η καθιέρωση της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, με το Πέμπτο Βιβλίο του ΚΠολΔ, δεν μετέβαλε τις προϋποθέσεις παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας, αφού και πάλι καθιέρωσε τη συνδρομή επείγουσας περίπτωσης ή επικείμενου κινδύνου (όμως κατά νομοτεχνικά αδόκιμο τρόπο), διότι δεν καθόρισε σε ποιο ειδικότερα ασφαλιστικό μέτρο αναφέρεται η επείγουσα περίπτωση, αφενός και ο επικείμενος κίνδυνος, αφετέρου. Πάντως, η διαζευκτική καθιέρωση των προϋποθέσεων αυτών στον ισχύοντα ΚΠολΔικ θέλει ακριβώς να καταδείξει το ότι κάθε μια τους έχει διαφορετικό εννοιολογικό περιεχόμενο και, συνεπώς, εφαρμόζεται σε διαφορετικά ασφαλιστικά μέτρα (ακριβώς όπως συνέβαινε και υπό το κράτος της ΠολΔ, κατά τα προρρηθέντα). Δεν βρίσκουμε, επομένως, τον λόγο γιατί να μην ισχύει και υπό το κράτος του ΚΠολΔ το νοηματικό περιεχόμενο των εν λόγω προϋποθέσεων, όπως ίσχυε και υπό την Πολιτική Δικονομία. Γνώμη μας είναι, συνακόλουθα, ότι ορθή είναι η προεκτεθείσα θέση του καθηγητή Μπέη, του Αν. Βερνάρδου και του Γ.Οικονομόπουλου.

Επομένως, παρέπεται – φρονώ - λογικώς ότι **πρόκειται για έννοιες που, προφανώς, δεν είναι ταυτόσημες, διότι - διαφορετικά - δεν θα είχαν θέση και οι δύο στο κείμενο του νόμου** (Βλ. Μπέη, Έννοια και χαρακτήρ των ασφαλιστικών μέτρων, Δ. 1, σελ. 390. Ράμμο, Εγχειρίδιον Αστικού Δικονομικού Δικαίου, τ. 3ος, 1982, § 545 (I), σελ. 1778/9. Οικονομόπουλο, Εγχειρίδιον Πολιτικής Δικονομίας, τόμος Βος, τ. 1ο, Βιβλίο Ε', Κεφ. Α', σελ. 283).

**Εν προκειμένω, επρόκειτο περί προσωρινής ρυθμίσεως της καταστάσεως και συνεπώς το ερευνητέο από το δικαστήριο κρίσιμο μέγεθος ήταν αποκλειστικώς εάν συνέτρεχε επείγουσα περίπτωση, αφού ο επικείμενος κίνδυνος – ως εφαρμοζόμενος μόνον επί ασφαλιστέων χρηματικών απαιτήσεων – ήταν εν προκειμένω νομικό μέγεθος αδιάφορο.**

